

Ο περί της Καταπολέμησης του Σεξισμού και του Διαδικτυακά Διαδιδόμενου Σεξισμού και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2020 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 209(Ι) του 2020

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕΞΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΕΞΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Προοίμιο.

ΕΠΕΙΔΗ, σύμφωνα με τη Σύσταση CM/REC (2019)1 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, που υιοθετήθηκε στις 27 Μαρτίου 2019, αναφορικά με την πρόληψη και καταπολέμηση του σεξισμού, οι διακρίσεις λόγω φύλου συνιστούν παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά και εμπόδιο στην απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, με το σεξισμό να αποτελεί εκδήλωση των ιστορικά άνισων σχέσεων εξουσίας μεταξύ γυναικών και ανδρών, ο οποίος εν τέλει οδηγεί σε διακρίσεις και εμποδίζει την πλήρη κοινωνική ανέλιξη των γυναικών,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, σύμφωνα με την ίδια ως άνω σύσταση, ο σεξισμός συνδέεται με τη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών, ο δε «καθημερινός» σεξισμός συνιστά ένα «συνεχές βίας» (continuum of violence), δημιουργώντας αναπόφευκτα ένα κλίμα εκφοβισμού, φόβου, διακρίσεων, αποκλεισμού και ανασφάλειας, το οποίο περιορίζει τις ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη και την ελευθερία του προσώπου,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, όπως περαιτέρω τονίζεται στην ως άνω σύσταση έχουν προδήλως οξυνθεί και τα φαινόμενα διαδικτυακού σεξισμού μέσω διαδικτυακών επιθέσεων, κατά τρόπο που τέτοιες συμπεριφορές να επηρεάζουν, ατομικά ή συλλογικά, πρόσωπα ή ομάδες προσώπων, ακόμη κι αν τέτοια πρόσωπα δεν αποτελούν αυτούς καθαυτούς τους στόχους, λόγου χάριν στο χώρο εργασίας, παρεμποδίζοντας τα θύματα ακόμη και από την έκφραση απόψεων, με τελικό αποτέλεσμα την απομάκρυνσή τους από το χώρο του διαδικτύου και την υπονόμηση του δικαιώματος στην ελευθερία του λόγου και της γνώμης σε μία δημοκρατική κοινωνία, αλλά και τον περιορισμό των επαγγελματικών τους ευκαιριών, καθ' ην στιγμή η σεξιστική κατάχρηση μέσω κοινωνικής δικτύωσης μέσω ανάρτησης οπτικού υλικού προσωπικών στιγμών και χωρίς τη συγκατάθεση των εικονιζόμενων αποτελεί επίσης μία μορφή ανάλογης βίας, η οποία χρήζει αντιμετώπισης,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, στην ως άνω σύσταση δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στο γεγονός ότι ο σεξισμός στο διαδίκτυο μαστίζει ολόκληρη την Ευρώπη με τις γυναίκες να πλήττονται δυσανάλογα, ιδιαίτερα οι νεαρές γυναίκες και τα κορίτσια, οι γυναίκες δημοσιογράφοι, οι γυναίκες πολιτικοί, τα δημόσια πρόσωπα, οι υπερασπίστριες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, στην ίδια σύσταση τονίζεται η ανάγκη ανάληψης ενεργειών προς καταπολέμηση του διαδικτυακά διαδιδόμενου σεξισμού ως ειδικής έκφανσης της σεξιστικής ρητορικής μίσους μέσω του ποινικού δικαίου, στοχεύοντας στην καταπολέμηση των σεξιστικών προτύπων και στην αποτελεσματική προστασία των κοριτσιών και γυναικών από τον ολοένα αυξανόμενο σεξισμό μέσω του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, περαιτέρω στην ίδια σύσταση υπενθυμίζεται η Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW), η οποία κυρώθηκε με τον υπ' Αρ. 78(ΙΙΙ) του 1985 Νόμο και η οποία απαιτεί όπως τα κράτη μέλη λάβουν τα απαραίτητα μέτρα προς εξάλειψη των σεξιστικών στερεοτύπων και των πατριαρχικών κοινωνικών προτύπων που διατρέχουν κάθε πτυχή της δημόσιας ζωής και βασίζονται σε ιδέες περί κατωτερότητας ή/και ανωτερότητας ενός των δύο φύλων, αλλά και προς προαγωγή μέσω νομοθετικών πρωτοβουλιών της ισότητας των φύλων,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, έτι περαιτέρω στην εν λόγω σύσταση υπενθυμίζεται η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας, η οποία κυρώθηκε με τον υπ' Αρ. 14(ΙΙΙ) του 2017 Νόμο και η οποία απαιτεί από τα κράτη μέλη να αναβαθμίσουν το νομοθετικό τους πλαίσιο προς αντιμετώπιση της βίας και προς εξάλειψη των έμφυλων διακρίσεων, ώστε να παταχθούν προκαταλήψεις, έθιμα, παραδόσεις και άλλες πρακτικές που βασίζονται σε ιδέες περί κατωτερότητας του γυναικείου φύλου και να εκμηδενισθούν τα στερεότυπα των φύλων, συνιστώντας στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την πρόληψη και καταπολέμηση του σεξισμού και των εκδηλώσεών του, τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική σφαίρα,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, έτι έτι περαιτέρω στην ίδια ως άνω σύσταση αναφέρεται ότι η Επιτροπή Υπουργών έλαβε υπόψη τους στόχους που διατυπώθηκαν στη Διακήρυξη και στην Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου που εγκρίθηκαν από την Τέταρτη Παγκόσμια Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τις Γυναίκες (1995) και ιδίως την Έκθεσή της Πεκίνο + 20 Περιφερειακής Αναθεωρητικής Διάσκεψης για την Ευρώπη, η οποία οργανώθηκε από την Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη το 2014 και η οποία είχε καταδείξει ότι τα στερεότυπα που επιφέρουν διακρίσεις παραμένουν ευρέως διαδεδομένα και επηρεάζουν την εκπαίδευση και τη συμμετοχή των γυναικών στην οικονομία και στη δημόσια ζωή,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, παρ' όλο που, ιστορικά, δομικά, αλλά και συστημικά, θύματα σεξισμού, όπως και διαδικτυακά διαδιδόμενου σεξισμού, ως επί το πλείστον, είναι οι γυναίκες και οι ομάδες γυναικών, καθώς και τα ΛΟΑΤΚΙ πρόσωπα, η καταπολέμηση του σεξισμού κρίνεται ότι πρέπει να επεκταθεί, ώστε να προστατεύει όλα τα πρόσωπα ανεξαρτήτως φύλου,

Για όλους αυτούς τους λόγους, η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Καταπολέμησης του Σεξισμού και του Διαδικτυακά Διαδιδόμενου Σεξισμού και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2020.

Ερμηνεία.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου, εκτός εάν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια-

«διαδικτυακά διαδιδόμενος σεξισμός», σημαίνει την καταχώριση σε σύστημα πληροφορικής ηλεκτρονικών δεδομένων τα οποία εμπεριέχουν σεξισμό, κατά την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από τις διατάξεις του παρόντος Νόμου και τα οποία στρέφονται κατά συγκεκριμένου προσώπου ή κατά συγκεκριμένης ομάδας προσώπων·

«Δικαστήριο», σημαίνει αρμόδιο δικαστήριο στη Δημοκρατία·

«ηλεκτρονικά δεδομένα», σημαίνει την παρουσίαση γεγονότων, πληροφοριών ή εννοιών σε οποιαδήποτε κατάλληλη μορφή προς επεξεργασία από σύστημα πληροφορικής, περιλαμβανομένου προγράμματος, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα στο εν λόγω σύστημα να εκτελέσει μια λειτουργία·

«νομικό πρόσωπο», σημαίνει κάθε οντότητα με νομική προσωπικότητα η οποία αναγνωρίζεται ως τέτοια δύναμει ισχύοντος στη Δημοκρατία νόμου, αλλά δεν περιλαμβάνει κράτος ή άλλον φορέα δημοσίου δικαίου κατά την εκ μέρους τους άσκηση δημόσιας εξουσίας ούτε τους διεθνείς οργανισμούς δημοσίου δικαίου·

«σεξισμός», σημαίνει τη δημοσία ή ιδιωτικά εκδηλουμένη σεξιστική συμπεριφορά που στρέφεται κατά συγκεκριμένου προσώπου ή κατά συγκεκριμένης ομάδας προσώπων, η οποία συνίσταται σε ενέργεια, χειρονομία, οπτική παρουσίαση, πρακτική, γραπτό ή προφορικό λόγο που βασίζεται στην ιδέα ή αντίληψη ότι ένα πρόσωπο ή μία ομάδα προσώπων είναι κατώτερα λόγω φύλου και που έχει στόχο-

- (α) να πλήξει τα δικαιώματα του θύματος ή των θυμάτων, προσβάλλοντας, μειώνοντας και πλήττοντας την αξιοπρέπειά τους, με κατάληξη την αποστέρηση πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες και την άνιση πρόσβαση σε πόρους· ή
- (β) να τραυματίσει σωματικά, ψυχολογικά ή κοινωνικοοικονομικά το θύμα ή τα θύματα· ή
- (γ) να δημιουργήσει εναντίον του θύματος ή των θυμάτων ένα εκφοβιστικό, εχθρικό, εξευτελιστικό, ταπεινωτικό και προσβλητικό περιβάλλον· ή
- (δ) να προαγάγει και να ενισχύσει τα έμφυλα στερεότυπα και τις διακρίσεις των φύλων·

«στερεότυπα των φύλων», σημαίνει τα παγιωμένα κοινωνικά και πολιτισμικά πρότυπα ή ιδέες, σύμφωνα με τα οποία οι γυναίκες και οι άνδρες έχουν χαρακτηριστικά και ρόλους προκαθορισμένους βάσει φύλου, με αποτέλεσμα τη δραστική παρεμπόδιση της επίτευξης πραγματικής ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την τροφοδότηση των διακρίσεων των φύλων, κατά τρόπο που να παρεμποδίζεται η ανάπτυξη των φυσικών ταλέντων και ικανοτήτων του προσώπου που υφίσταται τις διακρίσεις, όπως και οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές προτιμήσεις και εμπειρίες του, ευρύτερα δε οι ευκαιρίες του στη ζωή·

«σύστημα πληροφορικής», σημαίνει την ηλεκτρονική συσκευή ή την ομάδα διασυνδεδεμένων ή σχετικών μεταξύ τους ηλεκτρονικών συσκευών, εκ των οποίων μία ή περισσότερες εκτελούν, σύμφωνα με ένα πρόγραμμα, αυτόματη επεξεργασία ηλεκτρονικών δεδομένων και περιλαμβάνει τα ηλεκτρονικά δεδομένα που αποθηκεύονται και αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας, ανακτώνται ή διαβιβάζονται από υπολογιστές με σκοπό τη λειτουργία, χρήση, προστασία και συντήρησή τους·

«Υπουργός», σημαίνει τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, ο οποίος, για σκοπούς του παρόντος Νόμου, αποτελεί την αρμόδια αρχή.

Αδίκημα σεξισμού.

3. Όποιος εκ προθέσεως εκδηλώνει ή επιδίδεται σε σεξισμό, κατά την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, είναι ένοχος αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης μέχρις ενός (1) έτους ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες ευρώ (€5.000) ή και στις δύο αυτές ποινές.

Αδίκημα
διαδικτυακά
διαδιδόμενου
σεξισμού.

4. Όποιος εκ προθέσεως ενεργεί κατά τρόπο που συνιστά διαδικτυακά διαδιδόμενο σεξισμό, κατά την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, είναι ένοχος αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης μέχρι ενός (1) έτους ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες ευρώ (€5.000) ή και στις δύο αυτές ποινές.

Ποινική
ευθύνη
νομικού
προσώπου
ιδιωτικού
δικαίου.

5.-(1) Νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου υπέχει ποινική ευθύνη για τα προβλεπόμενα στις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 αδικήματα, εφόσον οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο το οποίο αποτελεί μέλος διοικητικού οργάνου αυτού ή το οποίο κατέχει ανώτερη διευθυντική θέση σε αυτό βάσει-

- (α) εξουσίας εκπροσώπησης του νομικού προσώπου, ή
- (β) εξουσίας λήψης αποφάσεων εξ ονόματος του νομικού προσώπου, ή
- (γ) εξουσίας άσκησης ελέγχου εντός του νομικού προσώπου,

εκ προθέσεως εκδηλώνει και/ή επιδίδεται σε σεξισμό ή σε διαδικτυακά διαδιδόμενο σεξισμό, κατά την έννοια που αποδίδεται, αντίστοιχα, στους όρους αυτούς από τις διατάξεις του παρόντος Νόμου.

(2) Άνευ επηρεασμού των προβλεπόμενων στις διατάξεις του παρόντος άρθρου, η ποινική ευθύνη του νομικού προσώπου για τα προβλεπόμενα στις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 αδικήματα δεν αποκλείει την άσκηση ποινικής δίωξης και κατά του φυσικού προσώπου το οποίο είναι ύποπτο για διάπραξη των εν λόγω αδικημάτων:

Νοείται ότι, σε τέτοια περίπτωση, το φυσικό πρόσωπο εναντίον του οποίου στοιχειοθετείται αδίκημα διαπραχθέν, κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 3 και 4, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης μέχρι ενός (1) έτους ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες ευρώ (€5.000) ή και στις δύο αυτές ποινές.

Κυρώσεις
κατά νομικού
προσώπου
ιδιωτικού
δικαίου.

6. Νομικό πρόσωπο το οποίο καταδικάζεται για τη διάπραξη οποιουδήποτε προβλεπόμενου στις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 αδικήματος υπόκειται σε χρηματική ποινή μέχρι πέντε χιλιάδες ευρώ (€5.000), το δε δικαστήριο έχει εξουσία επιπρόσθετα να επιβάλει-

- (α) τον προσωρινό αποκλεισμό αυτού από οποιαδήποτε δημόσια παροχή ή ενίσχυση για καθορισμένο στην απόφαση χρονικό διάστημα· και/ή
- (β) την προσωρινή και για καθορισμένο διάστημα απαγόρευση άσκησης οποιασδήποτε εμπορικής δραστηριότητας.

Δικαιοδοσία
Δικαστηρίου
προς εκδίκαση
αδικήματος
διαδικτυακά
διαδιδόμενου
σεξισμού.

7. Αρμόδιο δικαστήριο στη Δημοκρατία έχει δικαιοδοσία προς εκδίκαση του προβλεπόμενου στις διατάξεις του άρθρου 4 αδικήματος του διαδικτυακά διαδιδόμενου σεξισμού, εφόσον ο κατηγορούμενος κατά το χρόνο της διάπραξης του αδικήματος-

- (α) ήταν σωματικά παρών στη Δημοκρατία, αλλά ο εκδηλωθείς από αυτόν σεξισμός αφορά σε ηλεκτρονικά δεδομένα τα οποία ανευρέθησαν ή ανευρίσκονται καταχωρισμένα σε σύστημα πληροφορικής μη ευρισκόμενο στη Δημοκρατία,
- (β) δεν ήταν σωματικά παρών στη Δημοκρατία, αλλά ο εκδηλωθείς από αυτόν σεξισμός αφορά σε ηλεκτρονικά δεδομένα τα οποία ανευρέθησαν ή ανευρίσκονται καταχωρισμένα σε σύστημα πληροφορικής στη Δημοκρατία.

Ποινική δίωξη.

8. Ποινική δίωξη για αδίκημα προβλεπόμενο στις διατάξεις του παρόντος Νόμου ασκείται μόνο από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ή κατόπιν έγκρισής του.

Εξουσία
Υπουργικού
Συμβουλίου.

9. Το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται με Απόφασή του να αναθέσει την αρμοδιότητα παρακολούθησης της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος Νόμου, την ανάπτυξη σχετικών δράσεων και στρατηγικών, καθώς και την εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σε θέματα καταπολέμησης του σεξισμού σε σώμα ή συμβούλιο ή επίτροπο ή ανεξάρτητο θεσμό που έχει ιδρυθεί

με βάση νομοθεσία και έχει αρμοδιότητες σε θέματα σχετικά με την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών ή την καταπολέμηση της έμφυλης βίας ή των διακρίσεων.

Έκδοση
Κανονισμών.

10. Το Υπουργικό Συμβούλιο εκδίδει Κανονισμούς για οποιοδήποτε θέμα χρήζει ή είναι δεκτικό καθορισμού, για σκοπούς αποτελεσματικότερης εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος Νόμου, οι οποίοι κατατίθενται στη Βουλή των Αντιπροσώπων προς έγκριση.

Υποχρέωση
σεβασμού των
θεμελιωδών
δικαιωμάτων
και
ελευθεριών.

11. Η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Νόμου δεν επηρεάζει και ούτε περιορίζει καθ' οιονδήποτε τρόπο την υποχρέωση σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών, περιλαμβανομένης της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, όπως αυτές κατοχυρώνονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 10 και 11 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.